

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100289

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-05-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ярмак Альона Олександрівна

2. Yarmak Alona Oleksandrivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 15-05-2023

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 64.086.050

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 10.27, 10.27.58

Тема дисертації:

1. Категорія «формат» в праві інтелектуальної власності (аналіз вітчизняного і зарубіжного досвіду).
2. Category "format" in intellectual property law (analysis of national and international experience).

Реферат:

1. В умовах цифрового суспільства відбувається процес оновлення видів об'єктів права інтелектуальної власності, до яких відноситься і телевізійний формат (далі – ТВ-формат або формат). Дисертаційна робота є одним з перших у вітчизняній науці комплексним монографічним дослідженням, в якому виявлено теоретичні та практичні проблеми правового регулювання ТВ-форматів на міжнародному і національному рівнях, а саме визначена правова природа ТВ-формату, проаналізовано елементи, з яких він складається, виокремлено ознаки, що дають можливість віднести його до складних об'єктів права інтелектуальної власності зі змішаною правовою природою, визначити засоби охорони майнових прав на нього, розглянуто договірні конструкції, які опосередковують процес створення та розпорядження майновими правами на ТВ-формат, а також інші дотичні до цього проблеми. За результатами проведеного дослідження було сформульовано низку теоретичних положень та висновків. У розділі 1 «Розвиток категорії «формат» у праві

інтелектуальної власності» висвітлено генезу терміну формат і категорії телевізійний формат, етапи їх розвитку, описано сфери, в яких виникає і використовується формат і ТВ-формат, здійснено аналіз міжнародного та національного досвіду правового регулювання ТВ-форматів. З'ясовано, що термін формат розвивається паралельно з технологічним прогресом, еволюціонує, набуваючи ознак правової категорії у понятійному апараті юридичної науки, що потребує свого дослідження. Так, якщо цей термін спочатку застосовувався виключно в значенні спеціального диференціатора розміру, зовнішнього вигляду або структури того чи іншого об'єкта, то згодом ним стали позначатися різні процеси та явища, а такі поняття як радіоформат, телеформат, аналоговий або цифровий формат, формат квест-кімнат, спортивних ігор, телевізійних каналів, формат подачі журналістських матеріалів в Інтернеті (лонгрід) тощо, стали широкоживаними. Встановлено, що ТВ-формат своєю появою завдячує виокремленню медіаіндустрії як сфери виробництва та розповсюдження телевізійного, кіно- і радіоконтенту. Уперше виділено основні етапи, що безпосередньо пов'язано з правовим регулюванням створення, розповсюдження та розпорядження майновими правами на ТВ-формат: I етап (з 1950 р. по 1970 р.) – виникнення, адаптація та глокалізація форматів; II етап (з 1970 р. по 1980 р.) – формування наукової доктрини щодо правової природи форматів; III етап (з 1980 р. по 1990 р.) – вирішення проблем захисту форматів (судова практика, створення неурядових організацій в цій сфері, зокрема, FRAPA та ін.); IV етап (з 1990 р. по теперішній час) – глобалізація форматів і застосування договірних конструкцій, які обумовлюють процес створення, використання та розпорядження майновими правами на ТВ-формат. Визначено місце ТВ-формату серед інших об'єктів права інтелектуальної власності. Досліджено охороноздатні (юридично значущі) та утилітарні (юридично байдужі, тобто ті, що не підлягають охороні) елементи формату, запропоновано класифікацію їх різних видів. Уперше класифіковано процеси, які обумовлюють цивільний оборот ТВ-формату, а саме: адаптацію, глокалізацію та глобалізацію. Доводиться, що адаптація полягає в переробці або пристосуванні базового ТВ-формату до національних особливостей тієї країни, в якій буде демонструватися створений на його основі аудіовізуальний твір (телевізійна програма). Право адаптації реалізується сторонами за допомогою ліцензійного договору, в межах якого ліцензіар надає ліцензіату право змінювати певні елементи або доповнювати ТВ-формат новими елементами. У такий спосіб оригінальний твір – телевізійна програма адаптується на локальному рівні і ліцензіат створює похідний твір – адаптований аудіовізуальний твір (телевізійну програму). З'ясовано, що, починаючи з 50-х років минулого століття, більшість країн світу намагалися, спираючись на дослідження науковців, забезпечити правовий захист ТВ-форматів на рівні законодавства. Однак, недосягнення єдності у з'ясуванні правової природи ТВ-формату, а звідси і неможливість визначитись з тим правовим механізмом, який би забезпечив захист прав на цей об'єкт, пояснює той факт, що в сучасних умовах ТВ-формат на рівні національного законодавства різних країн світу охороняється або нормами права інтелектуальної власності, або нормами інших галузей права та інститутів, або взагалі не охороняється. Стан невизначеності правової природи та режиму захисту прав на ТВ-формат привів до створення міжнародних неурядових організацій (Міжнародна Асоціація по визнанню і захисту форматів – The Format Recognition and Protection Association – FRAPA, Міжнародна асоціація юристів у галузі охорони форматів – International Format Lawyers Association), метою яких стало визнання та захист прав на ТВ-формат. Таким чином, на міжнародному рівні почала формуватися практика захисту прав на ТВ-формати неправовими засобами, які носять рекомендаційний характер.

2. In a digital society, there is an ongoing process of updating the types of intellectual property rights, which includes the television format (henceforth, TV format). This thesis is one of the first comprehensive monographic studies in the national science that identifies theoretical and practical issues of legal regulation of TV formats at the international and national levels, namely, the legal nature of the TV format is defined, its elements are analysed, and the features that make it possible to classify it as a complex object of intellectual property rights with a mixed legal nature, to determine the means of protection of proprietary rights, are identified. Based on the results of the study, the author formulates a number of theoretical provisions and conclusions. Chapter 1 "Development of the Category of "Format" in Intellectual Property Law" outlines the genesis of the category of television format and the term "format", the stages of their development, describes the areas in which "format"

arises and is used, and analyses the international and national experience of legal regulation of TV formats. It is established that the term "format" develops in parallel with technological progress depending on the scope of application, and it is evolving, acquiring the features of a legal category in the conceptual framework of legal science which requires its own examination. Thus, while initially the term "format" was used exclusively in the sense of a special differentiator of the size, appearance or structure of an object, later it began to refer to various processes and phenomena, and such concepts as a radio format, TV format, analogue or digital format, the format of escape rooms, sports games, television channels, the format of presentation of journalistic materials on the Internet (long read) became widely used. The author suggests that the TV format was created due to the separation of the media industry as a sphere of production and distribution of television, cinema, and radio content. For the first time, the author identifies four main stages which are directly related to the legal regulation of creation, distribution, and assignment of property rights to the TV format: Stage I (from 1950 to 1970) - appearance, adaptation and glocalization of formats; Stage II (from 1970 to 1980) - formation of the scientific doctrine on the legal nature of formats; Stage III (from 1980 to 1990) - solving the problems of format protection (court practice, the establishment of non-governmental organizations in this area, in particular, FRAPA, etc.); IV stage (from 1990 to the present) - globalization of formats and application of contractual structures that determine the process of creation, use and disposal of property rights to a TV format. The author determines the place of the TV format among other objects of intellectual property rights. The author examines the protectable (legally significant) and utilitarian (legally irrelevant, not subject to protection) elements of the format, and proposes qualifications for their various types. For the first time, the author has classified the processes that determine the civil turnover of the TV format, namely adaptation, glocalization, and globalization. It is argued that adaptation involves modifying or adapting the basic TV format to the national particulars of the country in which the audiovisual work (television program) created on its basis will be broadcast. The right of adaptation is exercised by the parties through a licence agreement, under which the licensor grants the licensee the right to change certain elements of the TV format or supplement it with new elements. In this way, the original work - a television program - is adapted at the local level and the licensee creates a derivative work - an adapted audiovisual work (television program). It is established that since the 50s of the last century, most countries of the world have tried, based on research by scholars, to ensure legal protection of TV formats at the legislative level. However, the failure to achieve unity in clarifying the legal nature of the TV format, and hence the inability to determine the legal mechanism which would ensure the protection of rights to this object, explain the fact that in modern conditions, the TV format at the level of national legislation of different countries of the world is protected either by the norms of intellectual property law or by the norms of other branches of law.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борисова Валентина Іванівна
2. Borysova Valentyna Ivanivna

Кваліфікація: к.ю.н., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кохановська Олена Велеонінівна
2. Kokhanovska Olena Veleoninivna

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сліпченко Святослав Олександрович
2. Slipchenko Sviatoslav Oleksandrovych

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Задихайло Дмитро Вітольдович

2. Zadykhailo Dmytro Vitoldovych

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ходико Юрій Євгенович

2. Khodyko Yurii Yevhenovych

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Яроцький Віталій Леонідович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Яроцький Віталій Леонідович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.